

Поштовани,

У вези са наводима који су се појавили у јавности, а у којима се ЕМС помиње у негативном контексту, шаљемо вам појашњење.

Битно је одмах на почетку рећи да ни ЕМС АД, (а ни ЈП ЕПС) немају ништа против окретања националне енергетике чистијим изворима енергије. Суштина је да се дата транзиција спроведе добро испланирано и уз уважавање наших националних интереса и потреба, као и могућности нашег енергетског система. Такође је битно разјаснити шта све подразумева појам чистих, “зелених извора енергије”, који се колоквијално скоро по правилу свде на ОИЕ. Наиме, у чисте ОИЕ спадају и хидроелектране, које у нашем електроенергетском систему већ постоје и учествују у производном миксу са око 30%. У чисте изворе енергије, са ознаком одрживе “зелене енергије” према најновијој најављеној одлуци Европске комисије спадаће чак и гасне термоелектране, као и нуклеарне термоелектране. Вредно је овде поменути да су међународне обавезе Републике Србије, преузете у оквиру Енергетске заједнице практично испуњене, а које предвиђају укупно учешће свих облика ОИЕ од 27 процената у бруто финалној потрошњи Републике Србије. Сматрамо да је доношењем сета прописа који регулишу област ОИЕ, без претходног дефинисања нових националних циљева и стратегије, нарушен оптималан процес креирања националне енергетске политике за наредни период, посебно имајући у виду да је Закон о коришћењу ОИЕ једна од регулатива “Clean Energy Package” Европске уније, чији је рок за транспонување крај 2022. године, а Република Србија исти је донела већ у првој половини 2021. године. По редовном току ствари прво је требало утврдити који је оптимални удео неуправљивих ОИЕ из сунца и ветра у производном миксу у области електроенергетике, израдом системских студија, чији резултати би били имплементирани у стратешка докумената у области енергетике. Доношење кровног документа - нове Стратегија Развоја енергетике Републике Србије, је требало да буде логична претпоставка и полазна основа за започињања и доношење сета прописа из ОИЕ.

Зарад истинитог информисања јавности у обавези смо да разјаснимо, а на то смо ресорном министарству више пута указивали, да је уочен проблем који произилази из концепта који је усвојен новим законским решењем по ком су произвођачима из ОИЕ, с једне стране обезбеђени подстицаји за производњу електричне енергије, као и преузимање балансне одговорности за произвођаче ОИЕ од стране гарантованог снабдевача - државне компаније ЕПС - док је са друге стране инвеститорима остављена потпуна слобода пласирања произведене електричне енергије на регионалном и европском тржишту електричне енергије.

Сви ми смо скретали пажњу ресорном министарству на ризике и опасности које доноси преузимање, а нарочито проширивање погодности за обновљиве ОИЕ у односу на законска решења у ЕУ, без претходних анализа и прилагођавања нашим потребама. Указали смо да у Европи, већ извесно време, предложена решења подстицајних мера за неуправљиве ОИЕ из сунца и ветра више нису актуелна, као и да је јасан тренд безусловног пребацивања балансне одговорности на изворе неуправљивих ОИЕ, како би се избегло угрожавање интегритета националних електропривреда. Негативни ефекти оваквих решења су се на најевидентнији начин могли видети кроз ескалацију током септембра 2021. након поремећаја и енормног скока цене електричне енергије на европским тржиштима.

Штавише, током процеса рада на повезаним законским решењима из министарства су поручили да финансијски терет, који је и тада од стране самог министарства био препознат као изузетно висок, неће падати директно на ЈП ЕПС, већ ће се исти надокнађивати из, како су тврдили, фондова ЕУ за подстицај интеграције овог вида ОИЕ. Који су то фондови у питању није нам било познато.

Док, усвојеним решењем, држава са једне стране подстиче део произвођача из ОИЕ, с друге стране део конвенционалних производних капацитета делимично постаје нерасположив и то услед потребе за држањем високог нивоа регулационе резерве, на шта смо у обавези према ENTSO/E правилима (која смо дужни да следимо према члану 109 Закона о енергетици). Наведени конвенционални производни

капацитети уједно постају нерасположиви за снабдевање електричном енергијом домаћег становништва и привреде, што значи да би недостајућа енергија морала да се увози.

Указали смо које чланове закона треба променити. Уверени смо да има још делова Закона о коришћењу ОИЕ који се могу додатно поправити у смислу јасног дефинисања националних интереса, односно заштите домаћих потрошача. Такође, неопходно је извршити и допуноу Закона о енергетици и других релевантних подзаконских аката ради одређивања критеријума за увођење обавезне резерве на терет произвођача из интермитентних (обновљивих) извора енергије.

Желимо да истакнемо да су захтеви за прикључење на преносну мрежу у овом моменту достигли износ од преко 11.000 MW, од чега је захтева за прикључење збирно око 4800 MW поднето до доношења Закона о изменама и допунама закона о енергетици. Подсећамо, целокупна инсталисана снага Србије из термо и хидро капацитета износи 7.800 MW. У складу са постојећим законским оквиром из области енергетике ЕМС као Оператор преносног система има обавезу да све поднете захтеве за прикључења обради и објекте који су предмет истих прикључи на преносни систем, док ЕПС као гарантовани снабдевач преузима балансну одговорност за произвођаче из обновљивих извора енергије, било да су у систему тржишне премије или су ван система подстицаја до успостављања ликвидног организованог унутар дневног тржишта електричне енергије. Подстицање прикључења огромног броја нових јединица неуправљивих ОИЕ из сунца и ветра на наш преносни систем доноси озбиљне ризике по интегритет целокупног националног електроенергетског система, односно по сигурно и стабилно снабдевање потрошача довољним количинама квалитетне електричне енергије, што значи да би велике проблеме и различите последице могли да осете сви грађани наше земље, од скока цене електричне енергије до могућих озбиљних проблема са снабдевањем електричном енергијом. Потискивање производње постојећих управљивих извора (термоелектране и хидроелектране) у нашем производном миксу, без нових управљивих извора (чију изградњу ЕМС подржава), доводи до смањења инерције у систему што угрожава стабилан рад преносног система чиме се улази у ризик од делимичног и/или потпуног распада (блекаут) електроенергетског система услед нарушене стабилности и нестанак напајања електричном енергијом на целој територији Србије и последичних ширих поремећаја у ЕЕ систему континенталне Европе.

На крају морамо да констатујемо да је забрињавајуће да ресорно министарство не зна да обновљиви извори енергије нису само ветар и солар.

Сама министарка рударства и енергетике је у свим досадашњим иступима у јавности наглашавала да је ЕМС АД најбоља енергетска компанија и хвалила нас, па је врло чудно да њени најближи сарадници сада кажу да су руководства најзначајнијих енергетских компанија неспособна.

Самостални сектор за медије и комуникацију ЕМС АД